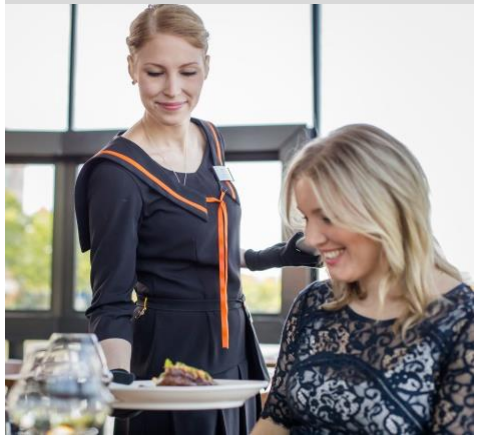

HE 145/2017 vp

Matkailuyritysten kustannuksia ei tule lisätä

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta, 28.11.2017

lakimies, varatuomari Sami Hämäläinen

Johdanto

- MaRa edustaa laajalti matkailu- ja ravintola-alaa Suomessa.
  - Jäsenyritysten liikevaihto muodostaa 80–90 % koko toimialan liikevaihdosta.
- MaRan jäseniin kuuluu myös ohjelmapalvelu- ja luontomatkailuyrityksiä, jotka järjestävät asiakkaille erilaisia ohjelma- ja safaripalveluja (moottorikelkka- ja koiravaljakkosafarit) sekä muita aktiviteetteja luonnossa (karhujen ja muiden villieläinten katselu).
  - Jäseniä ovat muun muassa Lapland Safaris Oy, Harriniva Hotels & Safaris Oy, Rukapalvelu Oy, Boreal Wildlife Centre Oy, Koli Activ Oy, Martinselkosen Eräkeskus.

Matkailuyrityksille myönnetty poikkeus henkilöliikenneluvan hakemisesta tulee säilyttää

- Lakiehdotuksen mukaan matkailuyritykset eivät voisi enää kuljettaa asiakkaitaan palvelukokonaisuuden osana ilman henkilöliikennelupaa.
  - Esitys kiristää nykysääntelyä ja se poikkeaa liikenne- ja viestintävaliokunnan liikennekaarihankkeen 1. vaiheessa antamassaan mietinnössä esitetystä.
- Liikenneluvan vaatiminen matkailuyrityksiltä olisi tarpeettoman raskas viranomaisvelvoite kuljetuksen merkitykseen nähden.
  - Esitys lisäisi matkailuyritysten kustannuksia, heikentäisi niiden kannattavuutta ja vähentäisi palveluihin kohdistuvaa kysyntää.
- **Matkailuyrityksille on tärkeää, että ne voivat kuljettaa asiakkaitaan hallinnassaan olevilla henkilöautoilla ilman henkilöliikennelupaa, kun kuljetus on osa palvelukokonaisuutta.**

Matkailuyritysten henkilökuljetustoiminta

- Ohjelmapalvelu- ja luontomatkailuyritysten henkilökuljetustoiminnassa on kysymys siitä, että palvelukokonaisuuden osana erilaisilla safareilla tai villieläinten katseluretkellä opas:
  - hakee yrityksen ajoneuvolla asiakasryhmän lentokentältä tai majoituspaikasta ja vie ryhmän ohjelmapalvelun tapahtuma- tai lähtöpaikalle,
  - antaa kuljetuksen aikana tarkempia tietoja palvelukokonaisuudesta ja käy läpi päivän ohjelmaa asiakasryhmän kanssa,
  - vie ohjelmapalvelun päätyttyä ryhmän takaisin majoituspaikkaan tai illallispaikkaan.
- Kuljetuspalvelu on vain oheis- tai hyvin pieni lisäpalvelu osana palvelukokonaisuutta, jonka keskeisenä tehtävänä ei ole henkilökuljetuspalvelu, vaan matkailuelämysten tarjoaminen.

Matkailuyritysten kuljetustoiminta eroaa taksiliikenteestä

- Poikkeussäännös on ollut voimassa pitkään eikä valvontakäytännössä ole aiheutunut ongelmia matkailuyritysten palvelukokonaisuuden osana tarjoamien kuljetusten osalta.
- Matkailuyritysten kuljetuspalvelua ei tarjota rajoittamattomalle asiakaspiirille toisin kuin esimerkiksi taksiliikenteessä.
  - Kuljetussuorite tapahtuu palvelukokonaisuuden osana ja se kohdistuu aina kyseiseen matkailupalveluita käyttävään asiakaspiiriin.
  - Kuljetuspalveluita ei voi varata erikseen sovelluksella tai puhelimella, kuten taksipalveluissa.

Nykytila ei vaaranna asiakasturvallisuutta eikä lisää harmaata taloutta

- Poikkeusäännöksen säilyttäminen ei vaaranna asiakasturvallisuutta.
  - Ohjelmapalvelu- ja luontomatkailuyritysten tulee jo kuluttajaturvallisuuslain säännösten mukaan kartoittaa toimintaansa liittyvät riskit ja laatia turvallisuusasiakirja.
- Poikkeussäännöksen säilyttäminen ei aiheuta myöskään riskiä harmaan talouden lisääntymisestä.
  - Matkailualan yritykset ovat usean viranomaisen valvonnan piirissä ja sitä kautta verottajan vaikutuspiirissä.
  - Ei osoitettu, että nykyiseen taksiliikennelakiin sisältyvä poikkeus matkailuyritysten osalta olisi aiheuttanut harmaata taloutta.

Luvanvaraistaminen lisäisi matkailualan yritysten hallinnollista taakkaa

- Henkilöiden kuljettamisen luvanvaraistaminen lisäisi merkittävästi matkailuyritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia:
  - Matkailuyritysten tulisi hakea taksiliikennelupa, joka maksaa useita satoja euroa (viranomaiskulut ja työmäärä).
  - Matkailuyritysten tulisi nimittää yritykseen liikenteestä vastaava henkilö, joka tosiasiallisesti ja jatkuvasti johtaisi yrityksen liikenteenharjoittamista.
  - Henkilökuljetuksiin käytettävät ajoneuvot olisi rekisteröitävä luvanvaraiseen käyttöön → vakuutusmaksut moninkertaistuvat.
  - Kuljettajan ajolupaa koskeva sääntely on niin raskas, että matkailuyrityksillä ei olisi käytännössä mahdollisuutta jatkaa asiakkaidensa kuljettamista ajoneuvoilla ja omilla työntekijöillä. Kausityöntekijöiltä ei ole perusteltua vaatia ajolupaa. Tämä pakottaisi hankkimaan kuljetuspalvelun ostopalveluna.

Luvanvaraistamisen aiheuttamat muut kielteiset seuraukset ja vaikutukset

- Jos poikkeussäännöstä ei sisällytettäisi lakiin:
  - matkailuyritysten tulisi nykyisten lukuisien muiden viranomaisvelvoitteiden lisäksi huolehtia liikennelupaan liittyvästä hallinnollisesta taakasta ja kuljettajien ajoluvista,
  - lupasääntelyn raskaudesta johtuen matkailuyritykset eivät hakisi lupia, vaan kuljetukset jouduttaisiin ostamaan henkilöliikennepalveluja tarjoavilta alihankkijoilta, mikä lisäisi merkittävästi kustannuksia,
  - ongelmia aiheuttaisi ostopalveluiden saatavuus (olisiko toiminta-alueella riittävästi laatuvaatimukset täyttäviä kuljetuspalvelujen tarjoajia?),
  - kuljetuksia ei olisi mahdollista tarjota nykytapaan joustavasti ja ilman odotusaikoja.

Luvanvaraistamisen aiheuttamat muut kielteiset seuraukset ja vaikutukset

- Lakiehdotus nykyisessä muodossaan ja poikkeussäännöksen kumoaminen johtaisivat siihen, että
  - kotimaiset matkailuyritykset tarjoaisivat selkeän kilpailuedun muissa maissa toimiville yrityksille, jotka voisivat palvella ja kuljettaa asiakkaitaan palvelukokonaisuuden osana ilman henkilöliikennelupaa.
- Matkailualan kasvua ei tule heikentää tarpeettomilla viranomaisvelvoitteilla eikä lupamääräyksillä.

MaRan ehdotus poikkeussäännöksen säilyttämiseksi

- **MaRa esittää, että nykyisin voimassa olevan taksiliikennelain 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa mainittu matkailupalveluja koskeva poikkeus tulee sisällyttää myös liikenteen palveluja koskevaan lakiin.**
- Edellä mainitun vuoksi liikenteen palveluja koskevaan lakiin tulee lisätä säännös, jonka mukaan:
  - **”ilman henkilö- ja taksiliikennelupaa saa kuitenkin palveluyrityksen hallinnassa olevalla henkilöautolla kuljettaa henkilöitä, jos kuljetus liittyy matkailupalveluihin ja kuljetus on osa yrityksen tarjoamasta palvelukokonaisuudesta”.**